

Dr. Öğretim Üyesi Serhan DİNÇ***LİMİTED ORTAKLIKLARDA TASFİYE İŞLEMLERİ VE TASFİYE MEMURLARININ TAŞIMASI GEREKEN NİTELİKLER İLE GÖREVLERİ VE TASFİYE HALİNDEKİ GENEL KURULUN YETKİLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME VE DÜŞÜNCELER VE BAZI YARGI KARARLARI**

A REVIEW AND OPINIONS ON LIQUIDATION PROCESS IN LIMITED LIABILITY COMPANIES AND THE DUTIES AND QUALIFICATIONS

ÖZET

Tasfiyeye giren limited ortaklığın sahip olduğu hak ehliyetiyle fiil ehliyeti limited ortaklığın tasfiye durumuna girmesiyle de devam etmektedir. Tasfiye hâline girmiş olan limited ortaklığın hak ehliyeti sınırlanmamaktadır. Tasfiye safhasında limited ortaklığın sona ermesine rağmen limited ortaklık hukuk düzenindeki yerini korumaktadır. Limited ortaklığın tasfiye safhasına girmesiyle limited ortaklığın organlarının sahip oldukları yetkileri tasfiye gayesiyle sınırlanır. Limited ortaklığın organları mevcudiyetlerini devam ettirmekle birlikte organların yetki ve görevlerinde Türk Ticaret Kanunu'ndan (6102 s. K. m. 535/1) ya da tasfiyenin mahiyetinden kaynaklanan sınırlama ve daralmalar ortaya çıkar. Çalışmada ayrıca tasfiye işlemleri ile ilgili olarak çalışma kapsamı içerisine sadık kalınarak ulaşılabilen Yargıtay kararlarına da yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Limited Ortaklık, Tasfiye, Sona Erme, Tasfiye Memurları, Tasfiye Prosedürü

ABSTRACT

The legal capacity and legal capacity of the limited partnership in liquidation continue with the liquidation of the limited partnership. The legal capacity of the limited partnership, which has been in liquidation, is not limited. Despite the termination of the limited partnership in the liquidation phase, the limited partnership maintains its place in the legal order. When the limited partnership enters the liquidation phase, the powers of the organs of the limited partnership are limited for the purpose of liquidation. Although the organs of the limited partnership continue to exist, limitations and constrictions arise in the authorities and duties of the organs arising from the Turkish Commercial Code (6102 s. K. art. 535/1) or the nature of the liquidation. The study will also include the decisions of the Supreme Court, which can be reached by sticking to the scope of the study, regarding the liquidation procedures.

Keywords: Limited Partnership, Liquidation, Termination, Liquidation Officers, Liquidation Procedure.

Araştırma Makalesi

Makale Geliş Tarihi: 04.01.2024 **Kabul Tarihi:** 03.04.2024

* **ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0002-1702-5998>

Yozgat Bozok Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Ticaret Hukuku Öğretim Üyesi, dincserhan@hotmail.com, serhan.dinc@bozok.edu.tr

GİRİŞ

Tasfiyeye giren limited ortaklığın sahip olduğu hak ehliyetiyle fiil ehliyeti limited ortaklığın tasfiye durumuna girmesiyle de devam etmektedir. Tasfiye hâline girmiş olan limited ortaklığın hak ehliyeti sınırlanmamaktadır¹. Tasfiye safhasında limited ortaklığın sona ermesine rağmen limited ortaklık hukuk düzenindeki mevcudiyetini muhafaza etmektedir. Limited ortaklığın tasfiye safhasına girmesiyle limited ortaklığın organlarının sahip oldukları yetkileri ise tasfiye gayesiyle sınırlanır². Limited ortaklığın organları mevcudiyetlerini devam ettirir. Bununla birlikte organların yetki ve görevlerinde Türk Ticaret Kanunu'ndan (6102 s. K. m. 535/1) ya da tasfiyenin mahiyetinden kaynaklanan sınırlama ve daralmalar ortaya çıkmaktadır. Limited ortaklığın tüzel kişiliği varlığı devam etmektedir. Burada tasfiye işlemleri sonuçlanıncaya kadar ortaklığın organları faaliyetlerini devam ettirirler. Bu sebeple, limited ortaklık sözleşmesi ve Türk Ticaret Kanunu gereği müdür ya da müdürlerin görevlerinin gereği olarak lüzumlu toplantıları yapmaları ve lüzumlu kararları almaları gerekmektedir. Tasfiye memurlarının işlev sahasının içeriği ile sınırları ve görevleri kanunda emredici bir tarzda tespit edilmiştir. Bu sebeple tasfiye memurları ile diğer organlar arasında hiyerarşi ilişkisi yoktur. Burada fonksiyon (işlev) farklılığı mevcuttur³. Dağıtma (fesih) veya dağılma (infisah) kararıyla birlikte, tasfiye işlemleri başlamaktadır⁴. Tasfiye safhasında da limited şirketin organları (genel kurul ve müdür/ler) mevcudiyetlerini korur. Anılan organların iş, işlem ve eylemleri hakkında genel hükümler tatbik olunur. Tasfiye safhasında limited ortaklığın organlarının görevleri ile yetkileri, tasfiyenin ifa edilebilmesi için lüzumludur. Bununla beraber, tasfiye işleri tasfiye memurları tarafından ifa edilemeyen iş ve işlemlerle sınırlandırılmış hâle

¹ PULAŞLI Hasan, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, 1. Baskı, Ankara, 2012, s. 840, (Genel Esaslar).

² BİLGE Mehmet Emin, "Anonim Şirketin Sona Ermesi ve Tasfiyesi", EÜHFD., C. XVI, S. 1-4, 2012, Erzincan, s. 280.

³ TEKİNALP Ünal, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 3. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2013, s. 170.

⁴ PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2015, s. 1971, (Şerh).

dönüşür⁵. Tasfiyenin amacı lüzum gösterdiği takdirde, daha ödenmeyen pay bedellerinin ödenmesi de Türk Ticaret Kanunu düzenlemeleri gereğince istenebilir⁶. Tasfiye memurları tasfiyeye yönelik olmak üzere, limited ortaklığı sevk ve idare ederler⁷.

Tasfiye durumundaki limited ortaklık, pay sahipleriyle mevcut olan münasebetleri de dâhil olmak üzere, tasfiye işlemlerinin sonuna kadar tüzel kişiliğini korumakta ve sahip olduğu ticaret unvanını “tasfiye hâlinde” ifadesi eklenmiş olarak kullanmaktadır (6102 s. K. m. 533/2). Bu noktada, “Bu ibare niçin zorunlu tutulmuştur?” sorusunun da bu kapsamda cevaplanması gerekir. Şirketin tasfiye aşamasına girmesi, özellikle onunla işlemlere girişecek üçüncü kişilerin uyarılmasını gerektirir⁸. Bu nedenle, unvanın uyarıcı bir fonksiyon göstermesi için şirketin ticaret unvanına anılan ibare eklenmelidir⁹. Bu durumda, limited ortaklığın organlarının sahip olduğu yetkiler tasfiye gayesiyle sınırlanır. Dolayısıyla, şirketin ekonomik amacı şirketin tasfiyeye girmesiyle tasfiye gayesine dönüşür¹⁰. Ayrıca tasfiye durumundaki şirket adına düzen-

⁵ BAHTİYAR Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, 10. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2015, s. 373.

⁶ ARSLANLI Halil, Anonim Şirketler, 1. Baskı, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1961, s. 201, (Anonim Şirketler).

⁷ PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 842.

⁸ DOĞANAY İsmail, Türk Ticaret Kanunu Şerhi, İkinci Cilt: Madde 420-815, Beta Yayınevi, Ankara, 2004, s. 1290

⁹ ŞENER Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, 2. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015, s. 638.

¹⁰ PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 1971. Anonim şirketin tasfiyeye girmesiyle, ortaklığın kâr elde etmek amacıyla yönelik faaliyetleri sona erer. Tasfiye durumuna giren şirket kârı dağıtamaz. Tasfiye payına mahsuben de avans veremez, (PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 1976). Anonim şirketin kazanç sağlamak gayesi infisahla sona ermiş olduğundan kazanç payı istenemez, (ARSLANLI, Anonim Şirketler, s. 209). Tasfiye payı mutlak müktesep hak olup sahibinin rızası olmadan sınırlandırılmaz, (KERVANKIRAN, Emrullah, Anonim Şirketlerin Tasfiyesi, Seçkin Yayınları, Ankara, 2015, s. 246). Tasfiye payı intifa hakkı sahibine verilen yetkiler dâhilindeki bir semere; (kâr payı, hazırlık dönemi faizi gibi) periyodik bir ödemenin parçası değildir, (KARAMAN COŞGUN, Özlem, Anonim Şirketin Tasfiyesi, Adalet Yayınevi, Ankara, 2015, s. 251); Tasfiye bakiyesinin, esas sözleşmede belirtilen kişi ya da kurumlara bırakılması da söz konusu olabilir (Karaman Coşgun, s. 246 Kervankıran, s. 248-249). Esas sözleşme ile tasfiye payının belirlenmesi ve dağıtım usulü hakkında bir düzenlemenin yapıldığı hallerde, Kanun'da öngörülen dağıtım usulleri değil; söz konusu bu sözleşme hükmü uygulama alanı bulacak; tasfiye memurları, bu sözleşme hükümlerinden hareketle dağıtım gerçekleştirerek tasfiyeyi tamamlayacaktır, (Şengül AL KILIÇ, “Anonim Şirketlerde Pay Sahiplerinin Tasfiye Payı Alma Hakkı”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XXIII, Y. 2019, Sa. 4, s. 68.)

lenen bütün evraklar ve senetler, tasfiye memurları tarafından “tasfiye durumunda bulunan ... şirketi tasfiye memurları” ifadesi eklenmesi ve kendi adları ve soyadları yazılması suretiyle imzalanır. Ortaklık unvanı kullanılmadan tasfiye memurlarının limited ortaklık adına hareket ettiğinin anlaşılması durumunda icra edilen işlem geçerli olacak ve limited ortaklığı bağlayacaktır¹¹. “Yapılan bir iş tasfiye amacı ile bağdaşmıyorsa ya da yapılan iş tasfiye amacının sınırını aşıyorsa bu işin akıbeti ne olacaktır?” sorusunun da bu noktada yanıtlanması gerekir. Bu iş ortaklığı bağlamaz. Yapılan iş, ancak yetkisiz temsilci olarak işlemi yapan kişiyi bağlar¹².

Tasfiye işlemlerinin amacının gerçekleştirilmesi doğrultusunda hangi işlerin yapılması gerektiği de tespit edilmeli ve belirtilmelidir. Tasfiyenin amacı; limited ortaklığın yarım kalmış işlerini tamamlamayı¹³, limited ortaklığın malvarlığını satışa çıkarıp elde edilen yekünü paraya çevirmeyi¹⁴, limited ortaklığın üçüncü kişilerden olan alacaklarını tah-

¹¹ YILDIRIM Ali Haydar, “Anonim Ortaklık Tasfiye Memurlarının Temsil Yetkisini Kullanmaları”, Dokuz Eylül Hukuk Fakültesi Dergisi, C. IX, Dokuz Eylül Üniversitesi Matbaası, İzmir, 2007, s. 952.

¹² PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 1972.

¹³ Anılan işler, ortaklığın sona ermesinden önce başlanmış olup da bitirilememiş işlemlerin tümünü kapsar. Bitirilmemiş işlemler, bilançonun aktif tarafındaki duran varlıklar gibi dönen varlıklarla da ilgili olabilir, (POROY, Reha, TEKİNALP, Ünal, ÇAMOĞLU, Ersin, Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, 12. Baskı, Vedat Yayıncılık, İstanbul, 2010, s. 1591). Tasfiye memurları yarım kalan işleri, herhangi bir onaya veya karara gerek olmaksızın yapabilir. *Örneğin, malzeme satın almak ihtiyacı varsa tasfiye memurları bunu yapabilir. Tasfiyeye girmiş olmasına rağmen, şirketin daha önce çeşitli kişilerle akdetmiş bulunduğu sözleşmelerden doğan yükümlülükleri de aynen devam eder. Bu yükümlülüklerden doğan işlerin de tamamlanması gerekir*, (DOĞANAY, a.g.e., s. 1290).

¹⁴ “Tasfiye memurları, şirketin borçlarını ödemek ve şirketin tasfiye işlemlerini sonuçlandırmak için, şirket mallarını ve haklarını paraya çevirmek, taşınır ve taşınmaz mallarını satmakla yükümlüdür. Tasfiye durumundaki anonim şirketin taşınmaz mallarının, değerinin altında satışı nedeniyle, tasfiye memurunun yaptığı işlemlerin iptali istenebilir”, [Y. 11. HD, 11.05.2004- E. 9499, K.5307 (ERİŞ, Gönen, Açıklamalı- İçtihatlı Türk Ticaret Kanunu, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2010, s. 3162’den naklen) (Açıklamalı- İçtihatlı)]. Bu kararda tasfiye memurlarının görevleri ve yükümlülükleri belirtilmiştir ve isabetli olarak tasfiye memurları şirketin taşınmaz mallarını değerinin altında satarlarsa işlemin iptalinin mümkün olabileceğini belirtmiştir. Tasfiyenin amacı şirketin mallarını en iyi şekilde değerlendirip borçlarından kurtarmak olduğuna göre tasfiye memurlarının bu durumu iyi değerlendiremeyip altında satış yapmalarının iptalinin önünü açan bu karar tasfiye memurlarının daha dikkatli ve özenli satış yapmaları gerektiğini de ortaya koymaktadır.

sil etmeyi¹⁵, limited ortaklığın üçüncü kişilere olan borçlarını ifa etmeyi, tasfiye işlemlerine yardım edecek mahiyette olan ve uzun süreyi haiz olmayan yeni işleri almayı¹⁶, limited ortaklığın evvelden ifa etmeyi taahhüt ettiği yükümlülükleri ifa etmeyi kapsar¹⁷.

Tasfiye aşamasındaki limited ortaklık tüzel kişiliği dava açabilir. Tasfiye aşamasındaki limited ortaklık tüzel kişiliğine dava açılabilir. Bu noktada belirtmek gerekir ki haiz olunan aktif dava ehliyeti ile pasif dava ehliyeti, aynı zamanda daha evvel açılmış olan tüm davaları dahi kapsamı içine alır. Daha evvel açılan davalar ise aynı şekilde devam eder¹⁸. Tasfiye aşamasında olan limited ortaklık sahip olduğu tacir sıfatına hâlâ sahip konumdadır. Bu gerekçeyle, limited ortaklık hakkında iflâs kararının alınabilmesi ve limited ortaklık hakkında icra takibinin ifası mümkündür. Zira tasfiye safhasında limited ortaklığın tüzel kişiliği, var olarak addedildiği için limited ortaklık iflâs yoluyla takibe *tâbidir*.

Limited ortaklığın kanuni idare ve temsil organı olan müdür ya da müdürler görevlerini, limited ortaklığın tasfiye safhasına girmesi hâlinde de 6102 s. K. m. 536/1, ilk cümle gereğince tasfiye memuru ve de müdür sıfatıyla sürdürür. Fakat bu noktada; her iki görevin de birbirinden ba-

¹⁵ Kanun bu görevi daha geniş bir ifadeyle, “tasfiye sırasında elde edilen paralar” ibaresi içinde ifade etmiştir. Bu ibareyle, hem aktiflerin satışından hem de anonim şirket alacaklarının tahsilinden sağlanan paralar kastedilmiştir. Tasfiye, ne sürekli borç ilişkilerini sona erdirir ne de vadedi alacakları muaccel hale getirir, (TEKİNALP, a.g.e., s. 174).

¹⁶ ARSLANLI, a.g.e., s. 223; Tasfiye sırasında yeni işler, ancak tasfiyeye yardımcı ise yapılabilir, (POROY / TEKİNALP / ÇAMOĞLU, a.g.e., s. 1568; TEKİL Fahiman, Şirketler Hukuku, II. Cilt: Anonim Şirketler, 2. Baskı, Yörük Yayınevi, İstanbul, 1974, s. 690). Yeni işlerin yapılabilmesi için zorunluluk gerekir, (TEKİL, a.g.e., s. 687). Yeni işlemler tasfiye yönünden avantaj sağlayıcı bir nedene dayanmalıdır. Şirketin elindeki stokların daha elverişli olarak paraya çevrilebilmesi için, işe devam veya sırf alıcı bulmak için bir fabrikanın işletilmesinin gerekli olması durumu örnek olarak gösterilebilir, (TEKİL, a.g.e., s. 687). Yeni işler, tasfiyenin amacının saptırılmasına asla yol açmamalıdır (TEKİL, a.g.e., s. 690). Yeni işler uzun süreli değilse yapılması noktasında şirketin üzerine alınabilir, [PULAŞLI, Hasan, Şirketler Hukuku Temel Esaslar, 3. Baskı, Karahan Kitabevi, Adana, 2005, s. 421, (Temel Esaslar)]. Yeni işler tasfiyeye dönük olarak şirket malvarlığını daha iyi değerlendirmek amacıyla yönelik olarak yapılabilir, (PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 1981).

¹⁷ PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 1972. Pay sahiplerinin ikincil mükellefiyetleri ise şirketin iflası ile sona erer. Sadece iflastan önce muaccel olan tâli mükellefiyetlerin ifası bedelleri mukabilinde talep edilebilir, (ARSLANLI, Anonim Şirketler, s. 221).

¹⁸ DOĞANAY, a.g.e., s. 1289.

ğimsızlık arz ettiğini ifade etmek gerekir. Mesela; müdür ya da müdürler kurulunun, genel kurulu toplantıya çağırırken yönetim organı sıfatıyla anılan *işlemi* ifa ettiğini belirtmemiz gerekmektedir. Bu duruma mukabil müdür/ler envanter ve bilânço düzenlerken tasfiye memuru sıfatıyla, tasfiye memuru olarak görevlerini ifa ederler¹⁹.

Tasfiye memurları, tasfiye amacı doğrultusunda limited ortaklığın iş ve işlemlerini yönetirler. Limited ortaklığın sevk ve yönetimi kapsamında limited ortaklığın defterlerini TTK m. 542 / 1- f hükmü gereğince tutarlar²⁰, limited ortaklığın yılsonu hesaplarını TTK m. 542 / 1 – d hükmü gereğince hazırlarlar, limited ortaklığın finansal tablolarını TTK m. 542 / 1- d hükmü gereğince hazırlarlar, limited ortaklığın malvarlığı üzerinde TTK m. 538 ve m. 542 / 1- a hükmü gereğince tasarruflarda bulunurlar.

Tasfiye durumunda olan limited ortaklığın genel kurulu tasfiye aşamasında da mevcudiyetini korur. Limited şirket genel kurulunun yetkileri aşağıda gösterildiği gibi devam eder²¹: Tasfiye süreci uzun sürerse genel kurul her sene sonu için finansal tabloları ve tasfiye aşamasının nihayetinde ise kesin bilânçooyu onaylar (6102 s. K. m. 542/1-d)²², önemli miktarda²³ aktiflerin²⁴ toptan satılmasına da genel kurul karar verir (6102 s. K. m. 538). Ayrıca genel kurul gerektiğinde tasfiye memurlarını yeniden seçebilir, genel kurulun, müdürler kurulu üyelerini ve denetçi-

¹⁹ PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 1973.

²⁰ Bu defterlerin başında tasfiye memurlarının tasfiyeye ilişkin kararları kaydettikleri karar defteri, ödenen borçlar, tahsil edilen alacaklar ve satılan aktifleri, elde edilen paraları muhasebeleştirildikleri defterler gelir, (TEKİNALP, a.g.e., s. 175).

²¹ PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 1974-1976; BÖCKLİ Peter, Schweizer Aktienrecht, 2. Auflage, Schulthess Verlag, Zürich, 1996, § 17, N. 28.

²² Ayrıca bkz. ARSLANLI, Anonim Şirketler, s. 226; ERİŞ Gönen, Anonim Şirketler Hukuku, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 1995, s. 736, (Anonim Şirketler).

²³ “Önemli miktarda aktif” ibaresi yeni olup, Kanun’da bilinçli bir şekilde kullanılmıştır. Önemli miktardaki aktiflerden önce bütünlük arz eden büyük tesislerin satışı anlaşılır, (TEKİNALP, a.g.e., s. 173).

²⁴ Şirket aktifinden maksat, şirketin menkul ve gayrimenkul malları ile haklarından ve alacaklarından oluşan malvarlığıdır, (BAŞBUĞOĞLU Tark, Uygulamalı Türk Ticaret Kanunu Açıklamalar İçtihatlar, 1. Baskı, Fakülteler Matbaası, Ankara, 1988, s. 663).

leri seçme ve görevden alma yetkisi devam etmektedir (6102 s. K. m. 408/2-b ve c), tasfiye memurlarının seçimi²⁵ ve azli de genel kurula aittir (6102 s. K. m. 536/1, m. 537/1), genel kurul tasfiye sonucunda ortaya çıkan tasfiye artığını da dağıtmaya yetkilidir (6102 s. K. m. 543/1)²⁶, tasfiye aşamasında tasfiye memurlarının şirketin aktiflerini satmasına genel kurul izin verebilir (6102 s. K. m. 538/1), genel kurul önemli miktarda aktiflerin satılmasına onay verebilir (6102 s. K. m. 538/2), genel kurul, esas sözleşmeyi değiştirmeye (6102 s. K. m. 408/2-a) ve hatta tasfiye amacı sınırı içinde esas sermayeyi azaltıp çoğaltabilir²⁷, genel kurul şirket merkezini değiştirebilir²⁸, genel kurul tasfiyenin bir gereği olarak, henüz ödenmemiş olan bakiye sermaye borcunun ortaklar tarafından ödenmesini (6102 s. K. m. 542/1- a), yani apel kararı alınmasını isteyebilir²⁹.

I. LİMİTED ORTAKLIĞIN TASFİYESİ AŞAMASINDA YAPILMASI İÇAP EDEN İŞLEMLER

A) LİMİTED ORTAKLIĞIN TASFİYE HÂLİNDE OLMASININ TESCİL VE İLÂN EDİLMESİ

Limited ortaklıklarda müdürler tasfiye memurlarının atanmasını ticaret siciline tescil ve ilân ettirir³⁰. Bu işlem kurucu nitelikte olmayıp,

²⁵ Tasfiye memurları ister mahkeme kararıyla ister genel kurul kararı veya esas sözleşme ile isterse de kanun gereği seçilmiş olsun, kesin bilançonun genel kurul tarafından onaylanması aynı zamanda, tasfiye memurlarının da ibra edilmesi anlamına gelecektir (İZMİRLİ, a.g.e., s. 131).

²⁶ Dağıtma da tasfiyenin bir parçası kabul edilir, (ARSLANLI, Anonim Şirketler, s. 226). Dağıtma, son bilançonun kesinleşmesine bağlıdır; "Kalan tasfiye bakiyesinin, pay sahipleri arasında dağıtımının yapılmadan, belirli bir amaca özgülenerak şirket adına işletilmesinin, şirketin tasfiye amacıyla bağdaşmayacağı ve tasfiye işlemlerinin bir an önce tamamlanarak şirketin terkin edilmesi görevini üstlenen tasfiye memurlarının görevi ile çelişeceği, ancak bu artan değer, şirket tarafından kurulan bir vakfa bağışlanmasının mümkün olacağı; böyle bir durumda, tasfiye memurunun vakfın kuruluş işlemlerini gerçekleştirerek, artan değer, oraya aktarılması yoluna gitmesi gerektiği yönündeki" haklı görüş için ayrıca bkz. KARAMAN COŞGUN, a.g.e., s. 246; AL KILIÇ, a.g.m., s. 68.

²⁷ DOĞANAY, a.g.e., s. 1291.

²⁸ DOĞANAY, a.g.e., s. 1291.

²⁹ DOĞANAY, a.g.e., s. 1291.

³⁰ ARSLANLI, Anonim Şirketler, s. 208.

bildirici niteliktedir³¹. Tasfiye memurları, ticaret siciline tescil ve ilan edilmediği müddetçe, tasfiye memurları hakkındaki seçimin ve tasfiye memurlarının atanmasının üçüncü şahıslara karşı ileri sürülebilmesi mümkün değildir³². Bu noktada önemle belirtmek gerekir ki tasfiye memurlarının haiz oldukları temsil yetkilerinin kapsamını geniş tutan veya kapsamını dar tutan kararlar dahi (6102 s. K. m. 539) tescil ve ilâna tâbidir³³. Tasfiye memurlarının temsil yetkisi sınırsız değildir. Temsil yetkileri tasfiye işlemleriyle ilgilidir ve şirket çıkarlarıyla sınırlıdır. Temsil yetkisine dayanak yapılan işlemlerin de esas sözleşmeye ve şirket genel kurul kararlarına aykırı olmaması gerekir. Tasfiye memurlarının üçüncü şahıslarla tasfiye gayesi haricinde icra ettiği işlemler de limited ortaklığı bağlar. Ancak üçüncü şahıs, icra edilen işlem ya da işin tasfiye gayesinin haricinde olduğunu biliyorsa veya hâlin icabından bilmemesinin olası olamayacağı kanıtlanıyorsa bu durumda icra edilen işlem limited ortaklığı bağlamayacaktır. Tasfiye aşamasının yalnızca tescili ve ilânı olgusu, bu durumun ispat edilmesi için yeterli kanıt olmayacaktır, [6102 s. K. m. 539 / (2)]. Tasfiye memurlarının icra ettikleri işlemlere dair olan TTK m. 539 / (2) hükmünde yer alan ifade, temelinde anonim ortaklıklarda yönetim kuruluna dair hükümlerle paralellik arz etmektedir; fakat farklı bir tarzda ifadesini bulmuştur. Anonim ortaklıklarda yönetim kuruluna dair kanunda yer alan “durumun gereğinden, bilebilecek durumda olma” ifadesi ve tasfiye memuruna dair olan “hâlin gereğinden bilmemesinin mümkün olamayacağı” ifadesinin bir fark olgusu oluşturma gayesi taşımadığını düşünmekteyiz. Bunun aksine olarak limited ortaklık müdürlerine dair esas ve düzenlemelerin tasfiye memuru açısından da kabul edilmesi lüzumunu düşünmekteyiz.

B) TASFİYE MEMURUNUN ATANMASI GEREKLİLİĞİ

Limited ortaklığın tasfiyeye girmesi durumunda bir kişinin ya da birden fazla kişinin veya bir tüzel kişinin tasfiye memuru olabilmesi mümkündür³⁴. Tasfiye memurları sözleşmeyle, genel kurul kararıyla,

³¹ TEKİL, a.g.e., s. 686.

³² ARSLANLI, Anonim Şirketler, s. 208.

³³ PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 1801.

³⁴ BÖCKLİ, a.g.e., § 17, N. 31.

mahkeme kararıyla atanabilir³⁵. Limited ortaklık sözleşmesinde, tasfiye memuru olabilecek kişilerin nitelikleri de belirtilmiş olabilir. Limited ortaklık sözleşmesinde, tasfiye memurunun belirlenmesinin üçüncü kişiye de bırakılabileceğine dair hüküm de yer alabilir³⁶. Bu durumda tasfiye görevi kabul edilmemişse tasfiye görevini müdürler kurulu yüklenmelidir³⁷.

6102 s. K. m. 536 / (4) hükmü gereği tasfiye memurunun taşınması gereken nitelikler aşağıda gösterildiği gibidir: En az bir tasfiye memurunun Türk vatandaşı olması ve yerleşim yerinin Türkiye’de olması gerekir, tasfiye memurlarının limited ortaklığı temsil yetkisini haiz olması gerekir.

Yukarıda yer verilen şartlar tasfiye işlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için getirilmiştir. Türk Ticaret Kanunu, limited ortaklığın tasfiyesine dair işlemlerin yurtdışından icra edilmesine engel olmak istemiştir³⁸. Kaynak İsviçre Borçlar Kanunu da benzer şartları ihtiva etmektedir. İsviçre Borçlar Kanunu m. 740 hükmü, tasfiye memurlarının en azından birinin İsviçre’de ikamet etmesi ve temsile yetkili olması şartını düzenlemektedir. Limited ortaklığı temsil etmeye yetkili olan tasfiye memurlarından hiçbirisinin Türk vatandaşlığına sahip olmaması durumunda ve hiçbirisinin Türkiye’de ikametgahının bulunmaması durumunda, Asliye Ticaret Mahkemesi pay sahiplerinden ya da Gümrük ve Ticaret Bakanlığı’nın veya alacaklılardan birinin talebiyle, Türk Ticaret Kanunu’nda aranan koşula uygun birisinin tasfiye memuru olarak atanmasını yapar, (6102 s. K. m. 745). Tasfiye memurunun tam ehliyetli olması gerekir³⁹. Tasfiye için görevlendirilmiş bu kişiler, limited ortaklık sözleşmesinde veya genel kurul kararında aksine yazılı bir düzenleme

³⁵ PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 1802.

³⁶ ARSLANLI, Anonim Şirketler, s. 205.

³⁷ PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 1802. Aksi fikirde DOĞANAY, s. 1293.

³⁸ ŞENER, a.g.e., s. 640.

³⁹ TEKİNALP, a.g.e., s. 169.

olmadıkça olağan bir ücrete hak kazanırlar⁴⁰. Bu kural, müdürler kurulu üyeleri tasfiye işlemlerinde görevli oldukları zamanda da geçerlidir⁴¹. Tasfiye memurlarının alacağı ücret, limited ortaklık sözleşmesinde veya tasfiye memurlarının tayin kararında belirlenmemişse, ortaklık genel kurulu ya da Asliye Ticaret Mahkemesi tarafından belirlenir. Mahkeme tarafından tayin edilen ücret, iş hacmi veya yapılacak işlerin niteliği ve verilecek zaman göz önüne alınarak toptan veya aylık hesabıyla tespit ve takdir olunur. Tasfiye memurlarının ücret isteyemeyeceği tek durum, esas sözleşmeyle ya da seçilmelerine ilişkin kararla ücretsiz olarak çalışacaklarının belirtilmiş olması durumudur⁴².

Limited ortaklık sözleşmesiyle tasfiye memuru atanmamışsa, limited ortaklığın sona ermesi ya da feshedilmesi kararından evvel ya da sonra genel kurulun tasfiye memurunu seçebilmesi mümkündür⁴³. Limited ortaklığın genel kurulu, limited ortaklığın esas sermayesinin en az dörtte birini karşılayan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin mevcudiyetiyle toplanır. Anılan nisabın genel kurulun toplantısı devam ettiği müddetçe muhafaza edilmesi gerekmektedir. Şayet ilk genel kurul toplantısında anılan nisaba ulaşılamazsa, ikinci genel kurul toplantısının yapılabilmesi için herhangi bir nisap aranmayacaktır. Kararların alınabilmesi için genel kurul toplantısında hazır bulunan oyların çoğunluğu aranır (6102 s. K. m. 418).

Tasfiye memurunun seçilmemesi olasılığında ya da genel kurulda doğan kilitlenme neticesinde tasfiye memurunun seçilememesi ihtimalinde, pay sahiplerinden birisinin talebi üzerine Asliye Ticaret Mahkemesinin tasfiye memurunu ataması yetkisi bulunmamaktadır. Zira,

⁴⁰ TEKİL, s. 687. Ücret belirlenirken aşağıda gösterilen kriterler esas alınmalıdır:

1. Limited ortaklığın iş hacmi,
2. İfa edilecek işin niteliği,
3. Tasfiye memurlarının ne kadar süre çalışacağı.

⁴¹ ERİŞ, 1995, s. 725.

⁴² KAYAR İsmail, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Ticaret Hukuku, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015, s. 485.

⁴³ Bkz. PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 1803.

mahkemenin vereceği kararla tasfiye memurunu ataması, yalnızca haklı nedenlerin mevcudiyeti hâlinde ortaklardan birisinin istemi durumunda görevli tasfiye memurunun azledilmesinde gerçekleşebilir⁴⁴. Davacının davayı açtığı sırada pay sahibi sıfatını taşıması ve davanın sonuna kadar da bu sıfatı devam ettirmesi gerekir⁴⁵. Tasfiye memurunun mahkemece atanması istisnai bir yoldur⁴⁶. Mahkeme kararına karşı temyiz yolu açıktır.

Asliye Ticaret Mahkemesi aşağıda gösterilen üç durumda yani üç ihtimalde feshe karar verir:

1. Limited ortaklığın kuruluşu esnasında menfaatler ihlâl edilmişse,
2. Limited ortaklığın zorunlu organlarından birisinin yokluğu durumu söz konusu ise,
3. Haklı sebepler mevcutsa.

Yukarıda gösterilen durumlardan birisinin gerçekleşmesi sonucunda, Asliye Ticaret Mahkemesi fesih kararı verirken aynı zamanda da tasfiye memurunu da atamalıdır, (6102 s. K. m. 536/3). Bu noktada şu sorunun sorulması kanaatimizce yerindedir: “Asliye Ticaret Mahkemesi niçin fesih kararının yanında tasfiye memurunu da atayarak bu durumu kararında belirtmelidir?” Bu sorunun cevabı kanaatimizce aşağıda gösterildiği şekilde olacaktır: “Asliye Ticaret Mahkemesi tasfiye memurunu da atamalıdır, zira yukarıda gösterilen üç durumdan herhangi birisi gerçekleştiğinde, pay sahiplerinin artık aralarında anlaşma yaparak tasfiye memurunu atamalarını ummak gereksiz sayılacaktır. Dolayısıyla tasfiye memurunun atanması yetkisinin Asliye Ticaret Mahkemesi’ne bırakıl-

⁴⁴ ARSLANLI, Anonim Şirketler, s. 207.

⁴⁵ DOĞANAY, a.g.e., s. 1296.

⁴⁶ PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 1803.

masının / verilmesinin gerektiği mülhaza edilmiştir⁴⁷. Limited ortaklığın feshedilmesine karar veren Asliye Ticaret Mahkemesi'nin, tasfiye memurunu atayabilmesine dair kendisine bir istemde bulunulmasını beklemesine lüzum görmeden tasfiye memurunu atayabilmesi mümkündür. Ancak önemle belirtmek gerekir ki feshe karar veren Asliye Ticaret Mahkemesi'nin tasfiye memurunu atayıp atamama hususunda serbestiyeti yoktur. Bu sebeple mahkeme tasfiye memurunu belirlemek ve atamak zorundadır⁴⁸. Mahkeme burada elden geldiğince, tarafsız ve tasfiye işlerinden iyi anlayan, işi çabuk ve Kanuna uygun olarak gerçekleştirebilecek yetenekli tasfiye memurları atamalıdır⁴⁹.

Haklı sebebin mevcudiyeti durumunda pay sahibi, tasfiye memurunun görevinden uzaklaştırılmasını Asliye Ticaret Mahkemesi'nden talep edebilir. Mahkeme burada haklı nedenin olup olmadığına dair takdir yetkisine sahiptir. Haklı sebepler aşağıda gösterilen unsurlara dayalı olarak karşımıza çıkmaktadır: Tasfiye işlemlerini icra eden şahısların kişilikleri, tasfiye işlemlerini icra eden şahısların yetenekleri, tasfiye işlemlerini icra eden şahısların uzmanlıkları, tasfiye işlemlerini icra eden şahısların çalışma güçleri, tasfiye işlemlerini icra eden şahısların dürüstlükleri.

Haklı sebepleri ise aşağıda gösterilen eylem ve davranışlar oluşturur: Tasfiye işlerinin icrasında tarafsızlık konumuna ters düşen ve de tarafsızlık konumuyla bağdaşmayacak, özellikle çoğunluk pay sahiplerini koruyan eylemler, tasfiye işlerinin icrasında tarafsızlık konumuna ters düşen ve de tarafsızlık konumuyla bağdaşmayacak, özellikle bazı pay sahibi gruplarını koruyan ya da bazı pay sahibi gruplarına menfaat temin eden eylemler⁵⁰. Bürgi / Nordmann Zimmermann'ın da ifade ettiği gibi

⁴⁷ Ayrıca bkz. BİLGE, a.g.m., s. 282.

⁴⁸ BİLGİLİ Fatih, DEMİRKAPI Ertan, Şirketler Hukuku, 8. Baskı, Dora Yayıncılık, Bursa, 2012, s. 301.

⁴⁹ ŞENER, a.g.e., s. 648.

⁵⁰ POROY / TEKİNALP / ÇAMOĞLU, a.g.e., s. 572.

burada azınlık pay sahiplerinin korunmuş olduğu açıkça görülmektedir⁵¹.

Tasfiye memurunun Asliye Ticaret Mahkemesi tarafından tayini, bu işlemin paralelinde de bir azıl işleminin ifasını icap ettirir. Bu sebeple, Asliye Ticaret Mahkemesi, kanunen aranan vasıfları taşıyan bir tasfiye memurunun atanması işlemini yaparken, var olan tasfiye memurlarının birisini görevinden almalı ve o tasfiye memurunun yerine atama işlemini ifa etmelidir. Dolayısıyla anılan husus Asliye Ticaret Mahkemesi'nin takdiri dışındadır. Anonim şirketlerde mahkeme sırf azlettiği tasfiye memurları yerine yenilerini tayin yetkisini haizdir, (6102 s. K. m. 537/2). Tasfiye memurunun tayinine ve değiştirilmesine ilişkin mahkeme kararlarının temyizi mümkündür. Tasfiye memurlarının tayininde, adet olarak bir sınırlama yoktur. Sayı açısından bir üst sınır olmadığı için, tasfiye memurlarının sayısı, ancak tasfiye işinin kapsamı ve hacmi ile ilgili olarak saptanabilir⁵². Genel olarak uygulamada tasfiye memurları üç kişi olarak tayin edilir⁵³.

Limited ortaklık sözleşmesi ve genel kurul kararıyla ayrıca tasfiye memurunun atanmamış olması durumunda, tasfiye işlemlerini müdür ya da müdürler kurulu 6102 s. K. m. 536 / (1) ilk cümlesi uyarınca yapar. Bu usûl, tasfiye işlemlerinin kanunen üstlenilmesidir⁵⁴. Dolayısıyla, limited şirkette müdürler tasfiye görevini yapmakla yükümlüdür⁵⁵.

“Tasfiye memurları limited şirketin organı mıdır?” sorusunun da cevaplanması gerekir. Tekinalp'e göre, tasfiye memurları şirket adına karar alırlar. Ayrıca tasfiye memurları, sahip buldukları temsil yetkisi-

⁵¹ BÜRGİ, Wolfhard / NORDMANN-ZIMMERMANN, Ursula, Das Obligationenrecht (Zürcher Kommentar), 5. Teil: Die Aktiengesellschaft und Kommanditaktengesellschaft: B. 3, Art. 739-771. Zürich, 1979, Art. 741, N. 1; BÖCKLİ, a.g.e., s. 1036.

⁵² POROY / TEKİNALP / ÇAMOĞLU, a.g.e., s. 833.

⁵³ ERİŞ, 1995, s. 729.

⁵⁴ PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 848.

⁵⁵ PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 1804.

ne de dayanarak kararları üçüncü kişiler çevresinde yürütürler⁵⁶. Bu sebeple, yazarın görüşlerine katılarak tasfiye memurlarının şirketin organı olduğunu düşünmek mümkündür. Zira tasfiye hâlindeki ortaklığın temsil ve yönetim organı, esas sözleşmeyle veya genel kurul kararıyla atanan tasfiye memurlarıdır⁵⁷.

II. GÖREVLİ TASFİYE MEMURLARININ GÖREVLERİNDEN AZLEDİLMELERİ HÂLİ

Limited ortaklık sözleşmesiyle veya limited ortaklık genel kurulu kararıyla atanmış tasfiye memurlarının ve anılan görevi yerine ifa eden müdür/lerin, genel kurulca her zaman görevden alınabilmeleri ve yerlerine yeni görevlilerin atanabilmesi mümkündür⁵⁸. Tasfiye işlemlerini icra eden müdür/ler de haksız azil işleminin oluşturduğu zararın karşılanmasını limited ortaklıktan isteyebilirler⁵⁹. Bu hususta önemle belirtelim ki tasfiye memurlarının hangi usûlle (atanma ya da seçimle) görevi ifa etmeye başladıkları hususu önem arz etmemektedir. Fakat Asliye Ticaret Mahkemesi tarafından atanan tasfiye memuru mevcutsa bu tasfiye memurunun azlinde karar organı yetkili değildir. Haklı sebepler ve de pay sahiplerinden birisi talepte bulunmuşsa Asliye Ticaret Mahkemesi, tasfiye memurunu görevden alıp bu kişinin yerine yeni tasfiye memuru atayabilir. Burada önemli bir hususu ifade edelim ki o da tasfiye memurunun azli talebinin kabul edilmesine veya reddedilmesine dair mahkeme kararlarının temyizinin olanaklı olduğudur⁶⁰. Kanun yolunun kapatılmaması burada isabetli bir uygulamadır. Tasfiye gibi önemli işlemleri ihtiva eden bu prosedürel müessesede tasfiye memurlarının görevlerini hakkıyla ifa edip etmediklerinin denetimi bu kanun yoluyla daha da pekişecektir.

⁵⁶ POROY / TEKİNALP / ÇAMOĞLU, a.g.e., s. 1575.

⁵⁷ ARABACI Özlem, SÖNMEZ, Feriştah, “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’ndaki Anonim ve Limited Şirketlerin Tasfiyesine İlişkin Düzenlemeler, Getirilen Yenilikler ile Örnek Muhasebe Uygulaması”, Mâli Çözüm Dergisi, S. 124, İstanbul, 2014, s. 47.

⁵⁸ KAYAR, 2015, s. 485.

⁵⁹ ARSLANLI, Anonim Şirketler, 211; DOĞANAY, a.g.e., s. 1294.

⁶⁰ ERİŞ, 1995, s. 728.

Azil davasını açmaya sadece pay sahipleri yetkilidir. Dava tasfiye memurlarına karşı açılır⁶¹. Şirketin hasım gösterilmesine gerek yoktur⁶². Azil davası haklı sebeplerin bulunması durumunda her zaman açılabilir. Doktrinde aşağıdaki durumlar haklı sebeplere örnek olarak gösterilmiştir ki bu durumlar anonim şirketler için de geçerlidir:

1. Tasfiye memurunun ehliyetine ve sahip olduğu bilgiye, iyiniyetine ve sahip olduğu dürüstlüğe karşı itimadı önemli surette sarsan önemli durumlar haklı sebep sayılır. Ayrıca bu durumların davacı pay sahibi tarafından ispat edilmesi gerekir⁶³.

2. Bilgi eksikliği,

3. Kötü niyetli davranma,

4. Verilen vazifeyi ihmal etme ve tasfiye işlerini savsaklama

5. Ortakların umumi menfaatinin tersine olarak belirli bir grubun menfaatine bağımlı olan iş, işlem ya da eylemler,

6. Çok uzun müddet devam eden hastalık hâli,

7. Uzun bir müddet görevi başında bulunmamak,

8. Başka işlerin yoğun bir şekilde üstlenmesi neticesinde tasfiye işlemleriyle gereği kadar ilgilenmemek⁶⁴.

⁶¹ ERİŞ, 1995, s. 730. Doktrinde Bürgi ve Nordmann-Zimmermann, pay sahiplerinin tasfiye memurunu azledebilmesi için, önce ortaklık genel kuruluna başvurmaları gerektiğini; bu talebin genel kurul tarafından reddedilmesi durumunda ortakların mahkemeye müracaat edebileceklerini düşünmektedir, (BÜR-Ğİ, v.d., 1979, Art. 741, N. 6). Biz, yazarlara katılmamaktayız. Zira yazarların belirttiği durum, ortaklık hakkının etkili olarak kullanılmasını engellemektedir.

⁶² BAŞBUĞOĞLU, a.g.e., s. 660.

⁶³ ARSLANLI, Anonim Şirketler, s. 212.

⁶⁴ PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 1805.

9. Tarafgirlik,

10. Tasfiye iş ve işlemlerini gereği gibi zamanında icra etmemek,

11. Yolsuzluk,

12. İleri yaş,

13. İş yükünün fazlalığı,

14. Ehliyet kaybı⁶⁵.

Limited şirketin herhangi bir ortağı, haklı sebeplere dayanmak suretiyle tasfiye memurlarının azlını her zaman isteyebilir⁶⁶. Yargıtay; davacının pay sahipliğinin kanıtlanmasından sonra, davacının iddia ettiği haklı sebeplerin bulunup bulunmadığının incelenmesi ve sonucu çerçevesinde karar verilmesi gerektiğine hükmetmiştir⁶⁷. Burada mahkemenin yapacağı tespit neticesinde bir karara varması olgusunu görmekteyiz ki Yargıtay burada hakimlere hangi olgunun tespit edilmesi gerektiği ile ilgili olarak bu kararıyla yol göstermektedir. Bu hususta ayrıca ifade edelim ki her hakta olduğu gibi bu sürenin de kötüye kullanılmaması gerektiğini düşünmekteyiz. Zira her zaman azil tehdidiyle karşılaşabilecek tasfiye memuru tasfiye işlerini bu Demokles'in kılıcını üzerinde hissedererek tarafsız ve bağımsız olarak ifa edemeyebilecektir.

Asliye Ticaret Mahkemesi tarafından atanmış olan tasfiye memurlarının ticaret siciline tescil işlemleri için, bu hususa dair verilmiş mahkeme kararının sicile ibrazı yeterli görülmüştür. Mahkeme ilâmının ibraz

⁶⁵ EKİNALP, a.g.e., s. 170.

⁶⁶ ERİŞ Gönen, Açıklamalı- İçtihatlı Türk Ticaret Kanunu, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2010, s. 3166.

⁶⁷ Y. 11. HD, 02.04.2009- E. 14688, K. 3986, (ERİŞ, Açıklamalı-İçtihatlı, s. 3169'dan naklen).

edilmesi şekliyle, başka şahısların de tasfiye memurlarının ticaret siciline tescil ve ticaret sicili gazetesinde ilânını sağlayabilmesi mümkündür. Her bir pay sahibinin Asliye Ticaret Mahkemesi'ne müracaat ederek böyle bir istemde bulunabilmesi mümkündür. Tasfiye memurunun azlini ve yeni tasfiye memurunun atanması isteminde bulunan pay sahibi, anılan talebe dair istinat ettiği dayandığı haklı nedeni belirtmeli ve ispatlamalıdır⁶⁸. Belirtilen ve iddia edilen nedenin haklı olup olmadığını değerlendirecek merci tabii ki mahkemedir⁶⁹. Mahkeme ileri sürülen ve iddia edilen sebebi haklı buluyorsa, yalnızca tasfiye memurunu azle ve yeni tasfiye memurunu tayin etmeye yetkili olacaktır. Burada da tayin ve azil açısından açıklık ve belirginlik sağlanmıştır.

III. TASFİYE MEMURLARININ HÂİZ OLDUKLARI YETKİLER

Limited ortaklığın tasfiye durumuna girmesiyle tasfiye memurlarına; tasfiye durumundaki limited ortaklığı tasfiye aşaması ile alâkalı hususlar hakkında mahkemelerde temsil etme yetkisi (6102 s. K. m. 539/3), tasfiye durumundaki limited ortaklığı tasfiye aşaması ile alâkalı hususlar hakkında dış ilişkide temsil etme yetkisi (6102 s. K. m. 539/3), aktifleri satma yetkisi (6102 s. K. m. 538), envanter ve bilânçonun tasdik edilmesinden sonra limited ortaklığın envanterde yazılmış olan tüm malları, belgeleri ve defterlerine el koyma (6102 s. K. m. 540/2) yetkisi verilmiştir.

Tasfiye memurlarının yukarıda sayılan yetkileri, tasfiye memurlarının özen gösterilen bir seçimin neticesinde atanan emin şahıslar kişiler oldukları faraziyesine dayanmakta olup verilen yetkiler tasfiye memurunun ya da memurlarının şahsiyetiyle bağıntılı kabul edilir. Tasfiye memurlarının şahsiyetleriyle bağıntılı kabul edildiği için de kanun gereği tanınmış olan yetkilerin başka birisine ya da başka bir tasfiye memuruna

⁶⁸ DOĞANAY, a.g.e., s. 1297.

⁶⁹ GODİN, Reinhard / WILHELMÍ, Hans, Aktiengesetz, Kommentar, Berlin - New York, 1971, § 265, N. 7.

da devri yasaktır. Ancak münferit bir hadise hakkında *özel vekâletname* verilebilmesi söz konusu olabilir.

Birden fazla tasfiye memuru varsa, limited ortaklığın yapılan işlemlerle bağlı kılınabilmesi için lüzumlu olan kural, bu tasfiye memurlarının beraber hareket etmeleri⁷⁰ ve kural olarak birlikte imza atmalarının gerekliliğidir. Ancak 6102 s. K. m. 539 / (3) *hükmünün* emredicilik vasfı yoktur. Bu kuralın tersine olmak üzere, genel kurul kararıyla veya limited ortaklık sözleşmesi hükmüyle aksi bir durumun kararlaştırılabilmesi ve tek başına imza ilkesinin benimsenebilmesi ya da daha ağır bir temsil sisteminin getirilebilmesi mümkündür. Tek başına harekete izin veren karar ayrıca tescil ve ilan edilmelidir. Böylece üçüncü kişilerin bu durumdan haberdar olması sağlanmıştır ki bu da yerinde ve isabetli bir düzenlemedir. Bu sebeple üçüncü kişilerin durumu bilmedikleri iddiaları dinlenmez. Tasfiye ile alâkalı hususlarda limited ortaklığı temsil etme yetkisi tasfiye memurlarında olduğu için, temsil yetkisinde meydana gelen değişiklikleri de ticaret siciline tescil etme görevi, anılan tasfiye memurlarına ait olacaktır.

Tasfiye memurları arasından birisi, belirli bir işin yerine getirilmesi hakkında vekil tayin edilebilir⁷¹. Limited ortaklığın çıkarları hakkında için risk teşkil edebilecek durumlarda, örneğin temyiz ya da istinaf yoluna başvurulmasında tasfiye memurlarının tek başlarına eylemde bulunmaları mümkündür⁷². Üçüncü kişilerin yapacakları tekliflerin, icapların, ihbarların, ihtarların ve tebliğlerin yani üçüncü kişilere tarafından ifa edilecek beyanların tasfiye memurlarından sadece birisine yapılması da yeterlidir⁷³. Limited ortaklık sözleşmesi ya da genel kurul kararıyla, pasif temsil olgusunda çifte temsil ya da birlikte temsil kuralının kabul edilmesi mümkün değildir. Fakat hukukî işlemin karşı tarafı üçüncü şahısla

⁷⁰ DOĞANAY, a.g.e., s. 1300. Birlikte hareket etme olgusunda önem taşıyan konu, var olan iradelerin aynı yönde ve aynı hukukî sonuca yönelmiş olmasının aranması lüzumudur.

⁷¹ ERIŞ, Anonim Şirketler, s. 741.

⁷² PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 1806.

⁷³ TEKİL, a.g.e., s. 687.

akdedilecek bir sözleşmeyle, anılan üçüncü şahısla ifa edilecek işlemler açısından pasif temsilde çift imza kuralı ya da birlikte imza kuralı benimsenabilir⁷⁴. Tasfiye ile alakalı hususlarda limited ortaklığı diğer dış ilişkiye dair hususlarda ve mahkemelerde temsil etme yetkisi tasfiye memurlarındadır⁷⁵. Bu yetki, devredilemez⁷⁶. Tasfiye memurları şirket adına menfi tespit davası açabilir⁷⁷. Tasfiyeyle alakalı olmayan konularda ise müdürlerin haiz oldukları temsil yetkisinin devamı söz konusudur. Tasfiye memurlarının sahip oldukları görevlerini ifa ederken belirli iş, işlem ya da eylemlerin ifa edilmesi konusunda, yardımcı kişilere de müracaat edebilir. Bu hususta mesela, limited ortaklığın tasfiye memurları açılacak dava hakkında ve yapılacak icra takibi hakkında bir avukata vekâlet verebilir⁷⁸. Ayrıca tapu ve ticaret sicili başta olmak üzere marka, patent vs. gibi diğer sicillerde işlem yapılması, devlet dairelerinde iş takibi, sözleşme imzalanması gibi belirli işlerin yapılabilmesi için birbirlerine ve üçüncü kişilere temsil yetkisi verebilirler⁷⁹.

IV. TASFİYE MEMURLARININ GÖREVLERİ

Tasfiye memurlarının aşağıda gösterilen görevleri vardır: İlk envanterin ve bilançonun 6102 s. K. m. 540 hükmü gereği tanzim edilmesi, alacaklıların 6102 s. K. m. 541 hükmü gereği çağrılması ve korunması⁸⁰, diğer tasfiye işlerinin 6102 s. K. m. 542 hükmü gereği yerine getirilmesi, tasfiye sonucu dağıtmanın 6102 s. K. m. 543 hükmü gereği yapılması, tasfiyenin sona ermesi üzerine limited ortaklık unvanının 6102 s. K. m. 545 hükmü gereği sicilden silinmesi. Limited ortaklığın tasfiye edilmesi safhasında tasfiye memurları, tasfiye hususu ile doğrudan bağlantı gös-

⁷⁴ ŞENER, a.g.e., s. 643.

⁷⁵ ARSLANLI, a.g.e., s. 223.

⁷⁶ BİLGİLİ / DEMİRKAPI, a.g.e., s. 302.

⁷⁷ ŞENER, a.g.e., s. 642.

⁷⁸ ŞENER, a.g.e., s. 642; TEKİNALP, a.g.e., s. 170.

⁷⁹ TEKİNALP, a.g.e., s. 170.

⁸⁰ Tasfiye paylarının pay sahiplerine dağıtılabilmesi için, her şeyden önce, anonim şirketin dış tasfiyesi kapsamında, şirket alacaklılarının alacaklarının ödenmiş olması gerekir, (AL KILIÇ, a.g.m., s. 71; KER-VANKIRAN, a.g.e., s. 255).

teren tüm görevleri yerine getirmekle yükümlüdürler. Tasfiye memurlarının görevleri başladığından itibaren, tasfiye memurları limited ortaklığın tasfiyesinin başlangıcında söz konusu olan hâlini tetkik ederler. İcap ettiği takdirde limited ortaklığın malvarlığına değer biçmek amacıyla uzman kişilere başvurup, limited ortaklığın malvarlığına dair durumu ve finansal durumunu gösteren bir envanter ve bilanço tanzim eder. Envanter ve bilançoğu genel kurulun tasdikine arz ederler. Müdürler dışındaki tasfiye memurları, söz konusu envanteri ve bilançoğu hazırlarken yönetim kurulu üyelerinin ya da müdür veya müdürler kurulunun yardımına da başvurur⁸¹. Genel kurulun hemen toplantıya çağırılması zorunludur⁸². Envanter ve bilançonun tasdik edilmesinden sonra, tasfiye memurları limited ortaklığın envanterde yazılı bulunan tüm malvarlığı ile belge ve defterlerine el koyarlar. Anılan tasfiye bilançosu bir malvarlığı bilançosu olduğu için yıllık bilanço esaslarına göre düzenlenmez. Bilakis, tasfiye bilançosu muhtemel satış değerleri esası kriterine göre çıkarılır⁸³. Fakat bu noktada önemle belirtmemiz gerekir ki ilk bilançonun muhtemel satış değerlerine göre çıkarılacağı TTK m. 540 hükmünde açık bir şekilde yazılmamıştır. Anılan madde hükmü limited ortaklıklar hukukunda gerçekleşecek olan gelişmelere açık tutulmuştur. Hazırlanan envanter ve bilançonun, limited ortaklığın malvarlığına ilişkin olması ve finansal durumunu tespit etmesi gerekir. İlk envanter ve bilanço, tasfiyenin başlangıcında, yani şirketin ifisahını müteakip tasfiye hâline geçtiği andaki durumuna göre düzenlenir ve defterler de bu tarihe göre kapatılır. Limited ortaklığın ilk bilançosu, limited ortaklığın malvarlığının paraya çevrilmesi durumunda sağlanacak net varlığı tespit etme amacı taşıdığından ve muhtemel satış fiyatlarına göre değerinin ortaya konulması istendiğinden⁸⁴, aktifler hakiki değerlerine göre bilançoğa geçirilir⁸⁵. Bilanço günü olarak limited ortaklığın sona erme günü esas tarih alınmalı, dolayısıyla, limited ortaklık hangi tarihte feshedilmişse veya ifisah etmiş kabul ediliyorsa o günün bilanço günü ve tarihi olarak ka-

⁸¹ KAYAR, a.g.e., s. 486.

⁸² POROY / TEKİNALP / ÇAMOĞLU, a.g.e., s. 1579.

⁸³ POROY / TEKİNALP / ÇAMOĞLU, s. 1579; TEKİL, a.g.e., s. 690.

⁸⁴ POROY / TEKİNALP / ÇAMOĞLU, a.g.e., s. 1579.

⁸⁵ ARSLANLI, Anonim Şirketler, s. 214.

bul edilmesi gerekir⁸⁶. Bu noktada şu sorunun sorulması gerekecektir: “Tasfiye memurlarının limited ortaklığın envanterde yazılmış bulunan tüm varlıklar ile evrak ve defterlerine el koyabilmesi için envanterin ve bilançonun tasdik edilmesi niçin gerekmektedir?”. Bu soruya şu şekilde cevap verilebilmesi mümkündür: “Envanter ve bilançonun onaylanmasının nedeni, ilk bilançonun fonksiyonunun, tasfiye memurlarının tasfiye işlemlerini sürdürüp sürdürmeyeceklerini tespit etme amacı taşıdığıdır”. Şayet limited ortaklık borca batmış ve müflis durumda ise tasfiye memurları bu durumu İİK m. 166 hükmü gereğince iflâs tasfiyesine çevireceklerdir Bu sebeple TTK m. 540 hükmüyle, tasfiyenin mahiyeti ve tasfiye memurlarının görevlerini sürdürüp sürdürmeyecekleri belirlenmeden limited ortaklığın mallarıyla defterlerine el koymanın yerinde bir hareket teşkil etmeyeceği tasavvur edilmiştir. Yine belirtmek gerekir ki alacaklıların sahip oldukları haklarını bütünüyle kullanamayacakları şüphesi doğrultusunda limited ortaklıklar hukukunda geçerli olan eşitlik ilkesinin muhafaza edilmesi maksadıyla, tasfiye memurlarının hiç gecikme göstermeden iflâs talebini yerine getirmeleri gerekir. Bu talebi yerine getirmedikleri takdirde sorumlulukları doğacaktır⁸⁷. Mahkeme; bu talep üzerine, takibe gerek olmaksızın iflâsın açılmasına karar verir. Fakat bu noktada önemle belirtmek gerekir ki limited ortaklığın tasfiye memurluğu tarafından bildirilmiş olan alacak ve borç durumunun gerçeğe uygun olup olmadığı bilirkişilerin vasıtasıyla araştırılmadan, tasfiye hâlindeki limited ortaklığın iflâsına karar verilmesi yanlış olacaktır⁸⁸. “Tasfiyeye dair işlemler uzun bir süre devam ederse durum ne olacaktır?” sorusunun da cevapsız bırakılmaması gerekir. Tekinalp’e göre, tasfiyenin birkaç yıl sürdüğü durumlarda, genel kurulun gündemine yönetim kurulunun ibrası ayrı olarak konulmalı ve yönetim kurulu ibrasını isterken gerekli finansal tablolarını da genel kurula sunmuş olmalıdır⁸⁹. Dolayısıyla, ibra daha detaylı olarak incelenmelidir. Zira ibranın ve finansal tabloların daha detaylı incelenmesi gerekir.

⁸⁶ POROY / TEKİNALP / ÇAMOĞLU, a.g.e., s. 1578.

⁸⁷ POROY / TEKİNALP / ÇAMOĞLU, a.g.e., s. 1590.

⁸⁸ ERİŞ, Açıklamalı- İctihatlı, s. 3182; ayrıca bkz. KERVANKIRAN, a.g.e., s. 256-257.

⁸⁹ POROY / TEKİNALP / ÇAMOĞLU, a.g.e., s. 1579.

Tasfiye memurlarının alacaklıları çağırması ve alacaklıların çıkarlarını korumasıdır⁹⁰. Limited ortaklığın alacaklılarına yapılacak çağırmanın usûlü ve alacaklılardan sudûr edecek taleplerin nasıl muhafaza edileceği, 6102 s. K. m. 541’de düzenlenmiştir. Ortaklık alacaklılarına tasfiye ile ilgili olmak üzere haber vermeye dair ilân Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi’nde ve limited ortaklık sözleşmesinde belirtilen tarzda birer hafta arayla üç kez yapılacaktır. 6102 sayılı Kanunda, tevdi yeri olarak noter yerine Gümrük ve Ticaret Bakanlığı’nın belirlediği bir bankaya depo edilmesi yani ödeme⁹¹, 541. maddede uygun görülmüştür⁹². Alacak biliniyor alacaklı bilinmiyorsa, mesela ölen alacaklının mirasçıları bulunmuyorsa, bu durumda da tevdi zorunlu sayılmalıdır⁹³. Alacağın beyan edilebilmesi için, ortaklığın defterlerinde veya diğer vesikalarında kaydının bulunması şart değildir. Alacaklı, kendinde bulunan kayıtlarla ve vesikalarla da alacağını beyan edebilir. Burada alacaklı, alacağı olduğunu yeterli delillerle ispat etmelidir. Tasfiye memurları alacağı kabul etmezse, alacaklı olduğunu iddia eden kişi ya da kişiler mahkemeye müracaat edebilirler⁹⁴. Alacaklılar bakiyenin pay sahipleri arasında dağıtımının yapıldığı ana kadar alacak beyanında bulunabilirler⁹⁵. Alacağın şarta bağlı olması, tartışmalı olması ya da müeccel olması önemli değildir. Alacak için teminat verilmişse bu durumun limited ortaklığa bildirilmesi gerekir. Ancak alacaklının bu süreler içinde alacağını bildirmemesi, alacağın sona ermesine sebep olmaz⁹⁶. Tasfiye memurları ya da tasfiyeyi yürüten kişiler, tasfiye işlemlerinin başladığını ilgili vergi dairelerine bildirmelidir. Tasfiye memurları ya da tasfiyeyi yürüten kişiler ayrıca kamu idarelerinin alacaklarını ödemeli ve daha sonra, tasfiyenin neticesinde elde edilenleri dağıtabilir ve bu elde edilenler üzerinde tasarrufta bulunabilir-

⁹⁰ ARSLANLI, Anonim Şirketler, s. 211.

⁹¹ İZMİRLİ, Yedigâr, Türk Ticaret Kanunu’na Göre Tasfiye Memurlarının Görev Yetki ve Sorumlulukları, Gazi Kitabevi, Ankara 2001, s. 130.

⁹² İZMİRLİ, a.g.e., s. 130.

⁹³ ARSLANLI, Anonim Şirketler, s. 219.

⁹⁴ POROY / TEKİNALP / ÇAMOĞLU, a.g.e., s. 1581.

⁹⁵ POROY / TEKİNALP / ÇAMOĞLU, a.g.e., s. 1582.

⁹⁶ ŞENER, a.g.e., s. 645.

ler⁹⁷. Limited ortaklığın borçları, ortaklığın mevcudundan fazla ise tasfiye memurları bu durumu derhal mahkemeye bildirmelidir. Mahkeme bu durumda, limited ortaklığın iflâsı ve iflâsın açılması hakkında kararını verir. Bu noktada şu sorunun sorulması yerinde olacaktır: “Durumun mahkemeye bildirilmesinden ne anlaşılması gerekmektedir?” “Mahkemeye bildirilir kuralı” ya da “Mahkemeye bildirilir” ifadesinden tasfiye memurlarının mahkemeye ayrıntılı bir dava dilekçesi vermesi gerektiği hususu anlaşılır⁹⁸. Bu dava dilekçesinde, limited ortaklığın alacaklarıyla ve borçlarının kalem kalem belgeleriyle gösterilmesi gerekir⁹⁹.

Tasfiye memurları, limited ortaklık sözleşmesinden ve Kanundan kaynaklanan yükümlülüklerini ihlâl ederlerse, limited ortaklık tüzel kişiliğine, ortaklara ve de limited ortaklık alacaklılarına karşı ika ettikleri zarardan müteselsilen sorumlu olurlar¹⁰⁰. Sorumluluğun doğabileceği haller aşağıda örneksime yoluyla gösterilmiştir:

1. Tasfiye memuru yetkilerini açık şekilde kötüye kullanmışsa,
2. Tasfiye memuru limited ortaklık adına spekülâtif alımlara girmişse,
3. Tasfiye memuru limited ortaklık sözleşmeleri akdetmişse,
4. Tasfiye memuru başka işletmelere katılmışsa¹⁰¹.

Sorumluluk davasında davacı tasfiye memurlarının kusurlu olduklarını ispat etmekle yükümlüdür. Sorumlu olan tasfiye memurlarına karşı tazminat talep etme hakkı, davacının zararı ve sorumluyu öğrendiği tarihten itibaren iki yıl geçmekle zamanaşımına uğrar. Sorumluluk

⁹⁷ ERİŞ, Anonim Şirketler, s. 732; ERİŞ, Açıklamalı-İçtihatlı, s. 3174.

⁹⁸ ERİŞ, Açıklamalı-İçtihatlı, s. 3180.

⁹⁹ ERİŞ, Anonim Şirketler, s. 735.

¹⁰⁰ Tasfiye memurları ancak birlikte yönetim ve temsil söz konusu olan durumlarda müteselsil olarak sorumlu olacaktır. Bu gerekçeyle, genel kurul kararıyla ya da limited ortaklık sözleşmesiyle, tasfiye memurları hakkında bir görev bölümü yapılması veya tasfiye memurlarına münferiden işlem yapma yetkisinin verilmesi durumunda tasfiye memurunun yalnızca kendisi sorumlu olacaktır, (Bkz. PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 1813).

¹⁰¹ TEKİL, a.g.e., s. 688.

davası her durumda zararı meydana getiren eylemin olduğu günden itibaren beş yıl geçmekle zamanaşımına uğrar¹⁰². Şayet sorumluluğu doğuran eylem ve davranış cezayı gerektiriyorsa ve Türk Ceza Kanunu uyarınca daha uzun dava zamanaşımı süresine bağlı ise, tazminat davasına da 6102 s. K. m. 560 hükmü gereği bu zamanaşımı tatbik edilir. Sorumlu tasfiye memurları aleyhinde, limited ortaklığın merkezinin mevcut olduğu yerde görevli olan Asliye Ticaret Mahkemesi'nde davanın açılabilmesi mümkündür (6102 s. K. m. 561). Tasfiye memurları, başka tasfiye işleri kapsamında limited ortaklığın cari harcamaları için gereken muayyen bir miktarı teşkil eden parayı limited ortaklığın kasasında bulundurmaları gerekmektedir. Bu muayyen miktarı teşkil eden paranın haricindeki tasfiye esnasında elde edilen paralar TTK m. 542 hükmü gereği mevduat toplamaya yetkili herhangi bir bankaya yatırılması gerekmektedir. Tasfiye memuru, tasfiye için gerekli işlemleri sona erdirdikten sonra, bir beyanname ve dilekçe ile ilgili vergi dairesine başvurur. Gerekli temiz kâğıdını aldığı anda limited ortaklığın Ticaret Sicili'nden silinmesi için ticaret sicil müdürlüğüne müracaat eder. Tasfiye memuru limited ortaklığın sicilden terkinin işleminin yapılmasını ister. Tasfiye memurları, sicile beraberce başvurabilirler. Bunun yanında, terkin işleminin alâkalı tüm belgelerin bir dilekçeye eklenerek sadece bir tasfiye memurunun da terkinin talep edilebilmesi mümkündür. Terkinin yapıcı bir etkisi yoktur. Sicil müdürü, yapacağı tetkik sonucunda aşağıda gösterilen olguların gerçekleştiğini görür ve bu hususa kâni olursa tasfiye memurunun ya da memurlarının talepleri üzerine terkin durumunu ticaret siciline tescil ettirir:

1. Limited ortaklık borçlarının tamamen ödendiği,

2. Alacaklıların limited ortaklıktan olan alacaklarını kayıt edebilmeleri hakkında kendilerine üçüncü ilân tarihinden itibaren kanun icabı verilmiş olan bir bekleme ile beyan süresinin geçtiği,

¹⁰² KARAMAN COŞGUN, a.g.e., s. 259.

3. Geriye kalmış olan limited ortaklık varlığının ortaklara ödendiği ya da ortakların adlarına bankaya yatırıldığı.

Terkin işleminden sonra bu durumu Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilân ettirir. Görüldüğü üzere limited ortaklığın tasfiyesine dair işlemler sona erdirilip nihayete erdirilmeden limited ortaklığın ticaret sicilinden terkinin yapılması mümkün değildir. Bu gerekçeyle, tasfiye işlemlerinin tamamlanmamasına rağmen, limited ortaklık ticaret sicilinden terkin edilse bile, ortaklığın tüzel kişiliğinin son bulduğunu kabul etmek mümkün değildir. Sicil memuru terkin talebini reddederse, sicil memurunun bu ret işlemine karşı Asliye Ticaret Mahkemesi'nde itiraz davasının açılabilmesi mümkündür. Şayet daha sonradan limited ortaklığın hakları ya da borçları ortaya çıkarsa tasfiyenin yeniden açılması ve bu nedenle şirketin tekrar ticaret siciline tescili mümkündür. Bu durumda, şirketin tüzel kişiliği tekrar doğar¹⁰³. Tasfiyenin kapanmasından sonra ek tasfiye işlemlerinin yapılması mecburiyeti doğarsa, en son tasfiye işlemlerini yapan tasfiye memurları, müdürler ya da müdürler kurulu, ortaklar veya alacaklılar, limited ortaklığın merkezine var olduğu yerde görevli olan Asliye Ticaret Mahkemesi'nden şirketin ticaret siciline yeniden kayıt edilmesini, aktiflerin dağıtılmasını ve borçların ödenmesini isteyebilirler. Yeniden tescil talebinde bulunularak limited ortaklığın tasfiye gayesi çerçevesinde işlemler yapması, hasım gösterilerek açılacak bir davayla talep edilir¹⁰⁴. Bu dava dilekçesinde, tasfiye memurları ve ticaret sicil müdürlüğü davalı gösterilir. Talep mahkeme tarafından kabul olunursa, şirket tüzel kişiliğini yeniden kazanır. Ayrıca şirketin organları yeniden çalışmaya başlar. Asliye Ticaret Mahkemesi, son tasfiye memurunun ya da memurlarının veya yeni kişilerin tasfiye memuru sıfatıyla atanmasına ve bu durumun tescil ve ilân edilmesine karar verir¹⁰⁵.

¹⁰³ TEKİL, a.g.e., s. 697.

¹⁰⁴ Y. 9. HD, 25.06.2001 - E. 10852, K. 10951 (BİLGİ, s. 288'den naklen); Y. 11. HD, 29.11.2004 - E. 2004/2150, K. 2004/11648 (BİLGİ, s. 290'dan naklen).

¹⁰⁵ Y. 11. HD, 09.02.2015 - E. 2014/16398, K. 2015/1464; Y. 11. HD, 14.10.2014 - E. 2014/7780, K. 2014/15514; Y. 11. HD, 01.10.2014 - E. 2014/8341, K. 2014/15025 (Sinerji Hukuk Yazılımları Mevzuat ve İçtihat Programı) (Erişim Tarihi: 05.01.2022).

Tasfiye memurları limited ortaklığın borçları ödendikten sonra aşağıda gösterilen işlemleri yapacaklardır¹⁰⁶: Ödenmiş olan pay bedellerini iade edecekler, daha sonra kalan mevcudu, limited ortaklık sözleşmesinde aksi öngörülmemişse pay sahipleri arasında ödedikleri sermayeler ve imtiyaz hakları oranında dağıtacaklar¹⁰⁷, tasfiye işlemlerinin tamamen sona erdirilmesi için lüzumlu olan masraflar kapsamında tasfiye edilen limited ortaklığın defter ve belgelerinin saklanması ve ticaret sicilinden terkinin için gerekli harçları ayırmak ve bundan sonra, düzenlenen kesin bilançoda tespit edilen kalan malvarlığını ortaklar arasında paylaşacaklardır¹⁰⁸.

Tasfiye sonucuna katılma pay sahibi için müstesna bir hak olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu hususta tasfiye memurları, hakkaniyet ölçüsüne uygun olarak pay bedellerinin dağıtımını icra etmelidirler.

Pay sahiplerinden, haksız yere yapılan ödemelerin iadesi aşağıda gerçekleşecek durumlarda talep edilebilir: Üçüncü kişilerle alakalı olarak tasfiye hükümlerine riayet edilmemişse, lüzumlu olan davet ve ilânlar yapılmamışsa, dağıtım için gereken bir yıllık süre dolmamışsa¹⁰⁹.

Yukarıda gösterilen durumlardan biri gerçekleşmişse, tasfiye memurlarının da sorumlu tutulabilmesi mümkündür¹¹⁰. Pay sahipleri, kötü

¹⁰⁶ Tasfiye memurlarının şirket borçlarını ödeyebilmeleri için her şeyden önce, mevcudun borçları karşılamaya yettiği tespit olunmalıdır, (ARSLANLI, Anonim Şirketler, s. 218). Tasfiye memuru borçların ödeme sırasını, alacaklılar arasında eşitliği korumak kaydıyla, şirketin mali durumuna göre tayin eder, (ARSLANLI, Anonim Şirketler, s. 219). Tasfiye memurları ortakların sermaye artırımından doğan borçlarının tahsilini de isteyebilir. Tasfiye edilen şirkete, kuruluşu sırasında sermaye koymayı taahhüt eden, ancak bu taahhüdünü kısmen ya da tamamen ifa etmeyen kişiler, tasfiye durumunda borçlu oldukları kısmı ifa etmelidirler.

¹⁰⁷ ARSLANLI, Anonim Şirketler, s. 327. Aynı görüşte TEKİL, a.g.e., s. 695, Coşgun, a.g.e., s. 247-248; AL KILIÇ, a.g.m., s. 71.

¹⁰⁸ ŞENER, a.g.e., s. 646. Anılan masraf şirket mevcudundan ödenir, (DOĞANAY, a.g.e., s. 1308).

¹⁰⁹ Kanun koyucu, alacaklıların haklarını güvence altına almak için, tasfiye sonucunun ortaklara dağıtılması bakımından kural olarak bir yıllık bekleme süresi getirmiştir. Dolayısıyla alacaklılar özel olarak korunmuştur, (6102 s. K. m. 543/2).

¹¹⁰ ARSLANLI, Anonim Şirketler, s. 236.

niyetli ise haksız olarak alınan tasfiye payları geri alınır. Tekinalp'e göre, buradaki kötü niyet birkaç yönlüdür. Bir taraftan hesabın dürüst ve düzenli muhasebe ilkelerine dayanmadığının bilinmesi, diğer taraftan da başka alacaklıların varlığından haberdar olunması iyiniyeti ortadan kaldırrır¹¹¹. Tasfiyede dağıtım para olarak yapılır; fakat ana sözleşmede aksine hüküm öngörülebilir. Ayrıca, ortaklık genel kurulu da dağıtımın aynen yapılmasına karar verebilir¹¹² (6102 s. K. m. 543/3). Limited ortaklığın sahip olduğu aktifler ortaklığın borçlarını ifa etmeye kâfi geliyorsa pay bedellerinin bakiyeleri hakkında çağrının yapılması mümkün değildir. Tasfiye kaynakları borçları ödemeye kâfi gelecek seviyede bulunmasına rağmen, limited ortaklıkta geçici nakdi sıkıntı mevcutsa veya aktiflerin bu esnada elden çıkarılması ya da daha müsait olan bir tarihin beklenmemesi limited ortaklığın zararına olmak üzere neticeye sebep olacaksa, pay bedellerinin ödenmemiş olan bakiyelerinin kısmen ya da tamamen istenebilmesi mümkündür¹¹³. Pay sahipleri ile tasfiye memuru veya memurları ile ortaklar arasında vuku bulan uyuşmazlıkların çözümünde basit yargılama usûlü tatbik olunur. Asliye Ticaret Mahkemesi lüzum gördüğü takdirde tasfiye memurlarını ve ilgili pay sahipleri ortaklarını dinler ve uyuşmazlığa dair kararını 6102 s. K. m. 546 / (1) hükmü gereği otuz gün içinde verir.

¹¹¹ POROY / TEKİNALP / ÇAMOĞLU, a.g.e., s. 1603. Dağıtımın şartlarına uyulmaması durumunda ve pay sahibi kötü niyetli ise iade davası açılabilir. Tekinalp'e göre bu durumda sebepsiz zenginleşme hükümlerine gitmeye gerek yoktur, (POROY / TEKİNALP / ÇAMOĞLU, s. 1605). Dağıtım gerçekleştirilirken, tasfiye bakiyesinde imtiyazlı paylar belirlenmişse (TTK m. 478) veya tasfiye bakiyesine katılma hakkı veren intifa senetleri söz konusu ise (TTK m. 502-503), bunların göz önünde bulundurulması gerekecektir, (İZMİRLİ, a.g.e., s. 132).

¹¹² Karaman Coşgun tasfiye payının dağıtımı için genel kurulun hususta bir karar alması gerektiğini düşünmektedir, (KARAMAN COŞGUN, a.g.e., s. 254). Zira genel kurulun, alacağı dağıtım kararının aynı zamanda kesin bilançonun onaylanmasını da içerecek şekilde olması gerekmektedir; Kervankiran da genel kurul kararının olması gerektiğini düşünmektedir, (KERVANKIRAN, a.g.e., 265]. Yazar, tasfiye payının 10 yıllık zamanaşımına tâbi olduğunu ve bu sürenin ise bir genel kurul kararı mevcusa anılan karar tarihi yoksa, dağıtım için tasfiye memurlarının belirledikleri tarihten itibaren başlayacağını düşünmektedir (KERVANKIRAN, a.g.e., s. 265).

¹¹³ Bkz. POROY / TEKİNALP / ÇAMOĞLU, a.g.e., s. 1593; TEKİNALP, a.g.e., s. 174.

SONUÇ

Tasfiyeye giren limited ortaklığın sahip olduğu hak ehliyetiyle fiil ehliyeti limited ortaklığın tasfiye durumuna girmesiyle de devam etmektedir. Tasfiye hâline girmiş olan limited ortaklığın hak ehliyeti sınırlanmamaktadır. Tasfiye safhasında limited ortaklığın sona ermesine rağmen limited ortaklık hukuk düzenindeki yerini korumaktadır. Limited ortaklığın tasfiye safhasına girmesiyle limited ortaklığın organlarının sahip oldukları yetkileri tasfiye gayesiyle sınırlanır. Limited ortaklığın organları mevcudiyetlerini devam ettirmekle birlikte organların yetki ve görevlerinde Türk Ticaret Kanunu'ndan (6102 s. K. m. 535/1) ya da tasfiyenin mahiyetinden kaynaklanan sınırlama ve daralmalar ortaya çıkar. Tasfiye durumundaki limited ortaklık, ortaklarla mevcut olan münasebetleri de dâhil olmak üzere, tasfiye işlemlerinin neticelenmesine kadar tüzel kişiliğini korumakta ve sahip olduğu ticaret unvanında "tasfiye hâlinde" ifadesinin eklenmiş hâlini kullanmaktadır (6102 s. K. m. 533/2). Tasfiye işlemlerinin amacının gerçekleştirilmesi doğrultusunda hangi işlerin yapılması gerektiği de tespit edilmeli ve belirtilmelidir. Tasfiyenin amacı; 1. Limited ortaklığın yarım kalmış işlerini tamamlamayı, 2. Limited ortaklığın malvarlığını satışa çıkarıp elde edilen yekünü paraya çevirmeyi, 3. Limited ortaklığın üçüncü kişilerden olan alacaklarını tahsil etmeyi, 4. Limited ortaklığın üçüncü kişilere olan borçlarını ifa etmeyi, 5. Tasfiye işlemlerine yardım edecek mahiyette olan ve uzun süreyi haiz olmayan yeni işleri almayı, 6. Limited ortaklığın evvelden ifa etmeyi taahhüt ettiği yükümlülükleri ifa etmeyi kapsar. Tasfiye memurları, tasfiye amacı doğrultusunda limited ortaklığın iş ve işlemlerini yönetirler. Limited ortaklığın sevk ve yönetimi kapsamında limited ortaklığın defterlerini TTK m. 542 / 1- f hükmü gereğince tutarlar, limited ortaklığın yılsonu hesaplarını TTK m. 542 / 1 – d hükmü gereğince hazırlarlar, limited ortaklığın finansal tablolarını TTK m. 542 / 1- d hükmü gereğince hazırlarlar, limited ortaklığın malvarlığı üzerinde TTK m. 538 ve m. 542 / 1- a hükmü gereğince tasarrufta bulunurlar. Limited ortaklığın tasfiye durumuna girmesiyle tasfiye memurlarına aşağıda gösterilen yetkiler verilmiştir: Tasfiye durumundaki limited ortaklığı tasfiye

ile alakalı olan hususlarda yargı mercilerinde ve dış ilişkide temsil etme yetkisi (6102 s. K. m. 539/3), aktifleri satma yetkisi (6102 s. K. m. 538), envanter ve bilânçonun tasdik edilmesinden sonra limited ortaklığın envanterde yazılmış bulunan tüm mallar ile belge ve defterlere el koyma (6102 s. K. m. 540/2). Tasfiye memurlarının aşağıda gösterilen görevleri vardır: 1. İlk envanterin ve bilânçonun 6102 s. K. m. 540 hükmü gereği tanzim edilmesi, 2. Alacaklıların 6102 s. K. m. 541 hükmü gereği çağrılması ve korunması, 3. Diğer tasfiye işlerinin 6102 s. K. m. 542 hükmü gereği yerine getirilmesi, 4. Tasfiye sonucu dağıtmanın 6102 s. K. m. 543 hükmü gereği yapılması, 5. Tasfiyenin sona ermesi üzerine limited ortaklık unvanının 6102 s. K. m. 545 hükmü gereği sicilden silinmesi. Tasfiye memurları, limited ortaklık sözleşmesinden ve Kanundan kaynaklanan yükümlülüklerini ihlâl ederlerse, limited ortaklık tüzel kişiliğine, ortaklara ve de limited ortaklık alacaklılarına karşı ika ettikleri zarardan müteselsilen sorumlu olurlar. Sorumluluğun doğabileceği hal-ler olarak tasfiye memurunun yetkilerini açık şekilde kötüye kullanması, tasfiye memurunun limited ortaklık adına spekülâtif alımlara girmesi, tasfiye memurunun limited ortaklık sözleşmeleri akdetmesi, tasfiye memurunun başka işletmelere katılması örnek olarak gösterilebilir.

KAYNAKÇA

AKBAY, Direnç, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Limited Ortaklık Genel Kurulu'nun Toplanma ve Karar Alma Esasları, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010, 276.

AL KILIÇ, Şengül, "Anonim Şirketlerde Pay Sahiplerinin Tasfiye Payı Alma Hakkı", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XXIII, Y. 2019, Sa. 4, s. 47-97.

ALTMEEPEN, Holger, ROTH, Günter, Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbHG) Kommentar, Verlag C.H. Beck oHG, München, 2012.

ARABACI, Özlem, SÖNMEZ, Feriştah, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'ndaki Anonim ve Limited Şirketlerin Tasfiyesine İlişkin Düzenlemeler, Getirilen Yenilikler ile Örnek Muhasebe Uygulaması". Mâli Çözüm Dergisi, İSMMMO, S. 124, İstanbul, 2014, s. 41-68.

ARSLANLI, Halil, DOMANIÇ, Hayri, Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C. III, Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Ortaklıklar (TTK m. 475-484), Limited Ortaklıklar (TTK m. 503-556). İstanbul: Temel Yayınları, İstanbul, 1989.

ARSLANLI, Halil, Anonim Şirketler, Birinci Baskı, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1961 (Anonim Şirketler).

ARSLANLI, Halil, Ticaret Kanunu Şerhi, Limited Şirketler Birinci Kısım: Madde 503 - 517, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1962 (Şerh).

AYHAN, Rıza, Limited Şirketlerde Ortakların Sorumluluğu, Kazancı Yayınları, İstanbul, 1992.

BAHTİYAR, Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, 10. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2015.

BAŞBUĞOĞLU, Tarık, Uygulamalı Türk Ticaret Kanunu Açıklamalar İçtihatlar, Birinci Baskı, Ankara, 1988.

BAŞTUĞ, İrfan, Limited Şirkette Ortağın Çıkma ve Çıkarılması, İzmir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayını, İzmir, 1966.

BAUDENBACHER, Carl, Kommentar zum schweizerischen Privatrecht, Zweiter Auflage, Basel, 2002.

BAUMBACH, Adolf, HUECK, Alfred, Kurzkomentar zum GmbH-Gesetz. C.H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, München, 2010.

BİLGE, Mehmet Emin, "Anonim Şirketin Sona Ermesi ve Tasfiyesi". EÜHFD., C. XVI, S. 1-4, 2012, s. 261-293.

BİLGİLİ, Fatih, DEMİRKAPI, Ertan, Şirketler Hukuku, Dora Yayıncılık, Bursa, 2012.

BİLGİLİ, Fatih, DEMİRKAPI, Ertan, Şirketler Hukuku, 8. Baskı, Dora Yayıncılık, Bursa, 2013 (Şirketler Hukuku).

BİLGİLİ, Fatih, Yeni Gelişmelerle İsviçre ve Alman Hukuklarında Anonim Ortaklıkların Organlarının Davranışlarından Dolayı Üçüncü Kişiler Karşısındaki Sorumluluğu ve Organların Tazminat Borcu, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2004 (Organların Tazminat Borcu).

BÜRGI, Wolfhardt / NORDMANN-ZIMMERMANN, Ursula, Das Obligationenrecht (Zürcher Kommentar), 5. Teil: Die Aktiengesellschaft und Kommanditaktiengesellschaft: B. 3, Art. 739-771. Zürich, 1979.

BORK, Reinhard, SCHÄFER, Carsten, GmbHG-Kommentar zum GmbHG., RWS Verlag, Köln, 2010.

BÖCKLI, Peter, Schweizer Aktienrecht, 2. Auflage, Schulthess Verlag, Zürich, 1996.

BÖCKLI, Peter, Schweizer Aktienrecht, 3. Auflage, Schulthess Verlag, Zürich, 2004.

CANARIS, Claus - Wilhelm, SCHILLING, Wolfgang, ULMER, Peter, Handelsgesetzbuch Großkommentar, Erster Band: Einleitung § 1-104, Walter de Gruyter, Berlin-Newyork, 1995.

CANARIS, Claus Wilhelm, Handelsrecht, C.H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, München, 2006.

DEMİRKAPI, Ertan, YILDIRIM, Ali Haydar, "İsviçre Borçlar Kanunu'nda Limited Ortaklıklar Hukuku Alanında Yapılan Yeni Düzenleme". Batider., XXIV, (3), Ankara, 2008, s. 435-466.

DOĞANAY, İsmail, Türk Ticaret Kanunu Şerhi, İkinci Cilt: Madde 420-815, Beta Yayınevi, Ankara, 2004.

ERİŞ, Gönen, Anonim Şirketler Hukuku, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 1995 (Anonim Şirketler).

ERİŞ, Gönen, Açıklamalı- İçtihatlı Türk Ticaret Kanunu, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2010 (Açıklamalı- İçtihatlı).

İZMİRLİ, Yadiğâr, Türk Ticaret Kanunu'na Göre Tasfiye Memurlarının Görev Yetki ve Sorumlulukları, Gazi Kitabevi, Ankara, 2001.

KARAMAN COŞGUN, Özlem, Anonim Şirketin Tasfiyesi, Adalet Yayınevi, Ankara 2015.

KAYAR, İsmail, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Ticaret Hukuku, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.

KERVANKIRAN, Emrullah, Anonim Şirketlerin Tasfiyesi, Seçkin Yayınları, Ankara 2015.

POROY, Reha, TEKİNALP, Ünal, ÇAMOĞLU, Ersin, Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, 12. Baskı, Vedat Yayıncılık, İstanbul, 2010.

PULAŞLI, Hasan, Şirketler Hukuku Temel Esaslar, 3. Baskı, Karahan Kitabevi, Adana, 2005 (Temel Esaslar).

PULAŞLI, Hasan, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012 (Genel Esaslar).

PULAŞLI, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2015 (**Şerh**).

ŞENER, Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, 2. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.

TEKİL, Fahiman, Şirketler Hukuku, II. Cilt: Anonim Şirketler, 2. Baskı, Yörük Yayınevi, İstanbul, 1974.

TEKİNALP, Ünal, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 3. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2013.

YILDIRIM, Ali Haydar, “Anonim Ortaklık Tasfiye Memurlarının Temsil Yetkisini Kullanmaları”, Dokuz Eylül Hukuk Fakültesi Dergisi, C. IX, Dokuz Eylül Üniversitesi Matbaası, İzmir, 2007, s. 931-956.